

UTÅT, útåt, adv. (af *Ut* och *Åt*) Betecknar rörelse eller riktning inifrån ut. *Gå u. med fötterna. U. böjda ben.* — *Prep.* 1) Ut i riktning åt. *Blicka u. sjön, u. skogen, u. fältet.* — 2) Utefter, utmed. *Ro u. stranden.* — 3) Längs. *Hästen kom galopperande u. gatan.*

UTÅGOR, f. 1. pl. Ågor, tillhöriga en jordegendom, men belägna utom dess rågång. [Utgor.]

UTÅNG, f. 2. Ång, tillhörig en jordegendom, men belägen utom dess rågång.

UTÅTA, v. a. 3. (böjes som *Åta*) Genom beskylningar, förtal, ränker uttränga någon ifrån en innehafvande befattning, fördel, ur en persons ynnest, o. s. v. — Äfv. *Åta út.*

UTÖ, f. 2. Långt ifrån landet belägen ö.

UTÖDA, v. a. 2. Genom öfverdrifven förbrukning, öfverdrifven jagt, öfverdrifvet fiske förstöra, utrota. *U. en skog. U. vildt i en skog, fisken i en sjö.* — Äfv. *Öda út.* — *Utödande*, n. 4. o. *Utödning*, f. 2.

UTÖFNING, f. 2. Verksamhet, hvarigenom något utöfvas. *U. en af ett yrke, af rättigheter. Sätta, ställa något i u.,* börja att utöfva något. *Sätta någon i u.,* försätta i tillfälle att utöfva, t. ex.: *Sätta någon i u. af sina rättigheter. Sättas i u.,* börja att utöfvas. *Komma i u. af något,* försättas i tillfälle att utöfva det.

UTÖFNINGSÄTT, n. 3. Sättet, huru något utöfvas.

UTÖFVA, v. a. 1. 1) Sätta i verket, verkställa, i verkligheten iakttaga ell. bruka; göra

gällande. *Det är ej nog att känna konstens regler, man måste äfven u. dem. U. dygden. U. sitt välde, sin makt, sina rättigheter.* — 2) Öfva; begå, föröfva. *U. rättvisa. U. nåd, mildhet. U. våld emot någon. U. grymheter. U. hämd på någon.* — 3) Betecknar verkning. *Den kraft, som elden u-r. Andras råd u. mycken instyrelse på honom.* — 4) Idka, bedrifva. *U. en konst, ett yrke, ett handverk. U. läkekonsten.* — *U-nde*, part. akt. o. adj. (Vetensk.) Se *Praktisk.* — *Utöfvande*, n. 4.

UTÖFVER, utö'v'r, prep. 1) Öfver något i hela dess längd eller sträckning. *En örn flög u. staden.* — 2) Längre bort än ett visst uppgifvet mål. (Fig.) *Gå u. gränsen af sina rättigheter.* — 3) Utanpå det hela. *U. rocken kastade han sin mantel. Han drog der u. en kappa.* — 4) (Fig.) Mer än. *U. hvad han begärde.* — *Adv.* Se *Derutöfver*, bem. c. *Han har fått hvad han skulle och u.*

UTÖGD, ütö'ggd, a. 2. Som har utstående ögon.

UTÖRA, ütö'ra, n. 4. pl. — *öron.* Utstående öra.

UTÖSA, v. a. 2. Ösa något ur ett kärl, o. s. v. *Han utöste ämbarets hela innehåll på gatan. U. vattnet ur en sä.* (Fig.) *U. sin galla, sin vrede,* gifva fritt lopp åt sitt hat, sin vrede. *U. skällsord, ovett, förbannelser,* öfverhoppa någon med skällsord &c. — Äfv. *Ösa út.* — *Utösande*, n. 4. o. *Utösning*, f. 2.

UTÖSLIG, a. 2. Som kan utösas.

V.

V, ve, n. 4. 1) Tjugondeandra bokstafven i alfabetet. Har i svenskan alltid sitt egna ljud, t. ex.: *Van, svan, sven, nerver.* — *Ann.* Som *f* ljuder *v* i tyska ordet *von*, äfvensom i tyska namn, t. ex. *Viereck.* — 2) Ljudet, då bokstafven *v* uttalas. — Man säger äfven: *v-ljud.* — 3) Förkortningar: *V* såsom romersk siffra = 5. — *V.* = vice. — *V. D. M.* = Verbi divini minister (d. v. s. Guds ords tjenare, ell. adjunkt, hjälpprest). — *Vid.* = Vide (se). — *Vol.* = Volym. — *V. S.* (i musik) = Volti subito (vänd fort). — *V. o.* = vänd om. — *v. v.* = vice versa (i omvänt förhållande; tvärtom).

VACCIN, vaccsi'n, m. 3. (af lat. *Vacca*, ko) Genom kokopparns inympning frambragt ämne, som, då det inympas, skyddar emot naturliga koppor. Skyddskoppar.

VACCINATION, vaccsinatschón, f. 3. Inympning af vaccin (skyddskoppar). Jfr. *Vaccinera.* — *Syn.* Vaccinering, Skyddskoppympning.

VACCINERA, vaccsinera, v. a. 1. Inympa vaccin (skyddskoppar), för att skydda mot naturliga koppor. — *Syn.* Ympa. — *Vaccinering*, f. 2.

VACCINKOPPOR, vaccsi'nkå'pparr, f. 1. pl. Koppor, frambragta genom vaccinering.

VACCINÄMNE, vaccsi'námme, n. sing. Se *Vaccin.*

VACKA, f. sing. (t. *Wacke*) 1) En i stora massor förekommande stenart, grå eller brun. — 2) Benämning, hvarmed grufarbetare beteckna nästan alla oansenliga bergarter, som ej innehålla metall.

VACKER, váck'r, a. 2. komp. *vackrare*, superl. *vackrast.* 1) Behaglig till utseendet; som gör ett behagligt intryck på ögat. Säges både om person och sak. *V. för ögat. En v. flicka. V-t fruntimmer. V. karl. V. växt. V-kra armar, händer. V. bildstod, vas. V. blomma. V. som en dag,* mycket vacker. — *Syn.* Skön, Täck, Fager, Däglig, Intagande, Behaglig, Frid, Vän. — 2) Säges äfv. i fråga om ren och klar luft. *V-t väder. Det är v-t väder* ell. blott *det är v-t.* *En v. dag. V. morgon, afton, natt.* (Fam.) *En v. dag,* någon gång, när man minst väntar, t. ex.: *En v. dag kan det falla honom in att lända eld på huset.* — 3) Säges äfv. om det, som gör ett behagligt intryck på hörselsinnet. *V. röst. V-kra toner, ackorder. V. musik. V-t sångstycke.* — 4) Nyttjas i utsträckt mening om allt hvad som väcker ett med beundran blandadt nöje. *Det är v-t att se, huru*